

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO STATUTO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO NR. I-399 26, 93, 141, 151, 153 IR
156 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO“
PROJEKTO**

1) Statuto projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Projekto rengimą paskatino praktikoje pasitaikiusi situacija, kai šiuo metu Mišriai Seimo narių grupei priklauso tik vienas Seimo narys. Akivaizdu, kad iškyla teisinis neaiškumas, ar vienas asmuo tai „grupė“, kuriai priskirtos visos frakcijos teisės. Nors, kaip žinoma, frakciją galima sudaryti iš ne mažiau kaip septynių narių. Todėl šia statuto pataisa ir norima reglamentuoti kuomet Mišriai Seimo narių grupei suteikiamos visos Frakcijos teisės. Tačiau Statute nėra nustatyta koks Seimo narių skaičius turi būti Mišrioje Seimo narių grupėje, kad ji įgytų Statuto nustatytas frakcijos teises. Toks reguliavimas yra dviprasmiškas, nes taikant vien tik lingvistinį aiškinimo būdą būtų galima teigti, kad tuo atveju, jei yra grupė Seimo narių, kurie priklauso mišriai Seimo narių grupei, nesvarbu koks jų skaičius, tokia grupė turi Statuto nustatytas frakcijos teises. Tačiau toks aiškinimas akivaizdžiai neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir prieštarauja Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 25 d. nutarime suformuluotai doktrinai. Šiame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad nustatant ar keičiant jau nustatytą minimalų frakciją galinčių sudaryti Seimo narių skaičių neturi būti akivaizdžių disproporcijų tarp minimalaus skaičiaus ir bendro Seimo narių skaičiaus. Teismas vertindamas ginčijamoje normoje nustatytą minimalų 7 frakcijos narių skaičių su bendru 141 Seimo narių skaičiumi, konstatavo, jog nėra pagrindo tvirtinti, kad tokia disproporcija būtų įtvirtinta ginčijamu teisiniu reguliavimu. Teismas, *nurodęs, jog pagal Konstituciją Seimo narys eidamas savo pareigas vadovaujasi Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir negali būti varžomas jokių mandatų (Konstitucijos 59 straipsnio 4 dalis); Seimo nariams formuoti ir reikšti savo, kaip Tautos atstovų, valią padeda ir Seimo frakcijos – politinio pobūdžio Seimo struktūriniai dariniai*, sprendė, kad Seimo statuto 38 straipsnio 2 dalies nuostata „frakciją gali sudaryti ne mažiau kaip 7 Seimo nariai“ neprieštarauja Konstitucijos 59 straipsnio 4 daliai. Teismas taip pat akcentavo, kad nustatytu teisiniu reguliavimu (reikalaujant turėti ne mažiau kaip 7 narius frakcijoje) nėra pažeista Seimo narių teisė jungtis į frakcijas, taip pat jiems nekludoma eiti savo pareigas vadovaujantis Konstitucija, valstybės interesais, savo sąžine ir nebūti varžomiems jokių mandatų. Šiuo metu Seimo statusas nustato, kad frakcijoms nepriklausantys Seimo nariai automatiškai priskiriami mišriai Seimo narių grupei, kuriai suteikiamos visos frakcijos teisės.

Siūlymus dėl balsavimo laikų naujo reglamentavimo paskatino pandeminiu laikotarpiu praktikoje pasiteisinusi praktika, kuomet Seimo posėdžių darbotvarkėje balsavimo laikai buvo sukonzentruoti į vieną-du laikotarpius. Taip pat siūloma detalizuoti pasisakymų dėl balsavimo motyvų tvarką atskirose įstatymų projektų pateikimo, svarstymo, priėmimo stadijose; o siekiant mažinti priimamų Seime projektų skaičių siūloma įtvirtinti galimybę Seimui po svarstymo sujungti kelis to paties įstatymo keitimo projektus, kuriems tą dieną Seimas po svarstymo pritarė.

2) Statuto projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Statuto projekto iniciatorius Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Jurgis Razma, rengėjai J.Razma ir jo patarėja Ramutė Ruškytė.

3) Kaip šiuo metu yra reguliuojami Statuto projekte aptarti teisiniai santykiai:

Statuto 26 straipsnyje numatyta, kad Seimo nariai, neįsiregistravę į frakcijas, pripažįstami vienos mišrios Seimo narių grupės nariais, taip pat nurodyta, kad mišriai Seimo narių grupei suteikiamos visos šio statuto nustatytos frakcijos teisės.

Statuto 93 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Seimo Pirmininkas kartu su Seimo Pirmininko pavaduotojais pagal patvirtintą savaitės posėdžių darbotvarkę sudaro detalų kiekvienos posėdžių dienos darbotvarkės projektą, kuriame kiekvienam klausimui atskirai turi būti nurodytas pranešėjas, ir svarstymo ar balsavimo laikas .

4) Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Teikiamu Seimo statuto pakeitimo projektu siūloma aiškiau reglamentuoti mišrios Seimo narių grupės teises. Konstitucinis Teismas suformulavo aiškią taisyklę, kad esant 7 frakcijos narių skaičiumi proporcija lyginant su 141 Seimo narių skaičiumi (t. y., kai 7 nariai sudaro 1/20,5) dar nėra pažeista. Pagal galiojančias Seimo statuto nuostatas galėtume daryti ir tokią išvadą, kad Mišrią Seimo narių grupę sudarant tik 2 Seimo nariams, t. y. turint tik 1/70,5 visų Seimo narių skaičiaus ji galėtų turėti analogiškas teises, kurias turi frakcija, kurios sudarymui būtinas ne mažesnis 7 asmenų skaičius. Toks reguliavimas prieštarauja minėtame Konstitucinio Teismo nutarime suformuluotai būtinos proporcijos taisyklei. Kartu toks reguliavimas pažeidžia ir Konstitucijos 29 straipsnį, nes asmenų grupės (mišrios Seimo narių grupės ir frakcijos) padėtis iš esmės skiriasi, tačiau joms nustatytas vienodas teisinis reguliavimas dėl teisių apimties, taip nepagrįstai suteikiant privilegijas mišriai Seimo narių grupei. Siūlomu Projektu nustatoma, kad mišriai Seimo narių grupei suteikiamos visos Seimo statuto nustatytos frakcijos teisės, kai mišrią Seimo narių grupę sudaro 7 Seimo nariai.

Projektu, siekiant aiškumo, taip pat detalizuojami įstatymo projektų pateikimo, svarstymo, priėmimo balsavimo laikotarpis bei pasisakymų dėl balsavimo motyvų tvarka atskirose įstatymų projektų pateikimo, svarstymo, priėmimo stadijose. Taip pat siekiant mažinti priimamų Seime projektų skaičių siūloma įtvirtinti galimybę Seimui po svarstymo sujungti kelis to paties įstatymo keitimo projektus, kuriems tą dieną Seimas po svarstymo pritarė.

5) Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto statuto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių priimtas statutus nesukels.

6) Kokią įtaką priimtas statutus turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas statutus neturės įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai.

7) Kaip statuto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Statuto įgyvendinimas neatsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8) Ar statuto projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Statuto projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9) Statuto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus statuto pataisas Seimo valdyba turės priimti sprendimus dėl statuto įgyvendinimo (dėl frakcijų ir mišrios Seimo narių grupės).

10) Ar statuto projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Taip.

11) Ar statuto projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Taip.

12) Jeigu statuto įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus statuto pataisas Seimo valdyba turės priimti sprendimus dėl statuto įgyvendinimo (dėl frakcijų ir mišrios Seimo narių grupės).

13) Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks statutui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Statuto įgyvendinimui papildomų lėšų nereikės; sutaupyti, akivaizdu, bus galima.

14) Statuto projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15) Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Seimo statutas, Mišri Seimo narių grupė, balsavimas.

16) Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Seimo narys

Jurgis Razma